

Posudek diplomové práce

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Katedra francouzského jazyka a literatury

Autor diplomové práce: Tamara Voldřichová

Název diplomové práce: Překlad z hlediska lingvistiky a didaktiky cizího jazyka

Vedoucí diplomové práce: Dr. PhDr. Renáta Listíková, MCF

Otázka překladu a jeho didaktické aplikace je stálíci lingvodidaktiky již mnohá desetiletí, ba staletí. Zařazení překladu do výuky cizího jazyka osciluje od téměř univerzální metody, zvláště pro klasickou latinu a řečtinu, až k jeho ostrakizaci ve prospěch nových komunikativních, audio-orálních a dalších interaktivních metod. Diplomová práce Tamary Voldřichové tedy představuje téma nosné a klade si za cíl zamyslet se nad nutnou lingvisticko-teoretickou a obecně kulturní výbavou podmiňující překladatelskou činnost a z toho plynoucím přínosem překladu v aktuální didaktice cizího jazyka. V tomto smyslu je diplomová práce rozdělena do dvou oddílů, z toho ten první traktuje lingvisticko-teoretické otázky překladu a ilustruje hlavní překladatelské postupy, druhý stručněji se soustředil na didaktické aspekty překladu ve výuce cizího jazyka.

Diplomantka se stručně přenesla přes historický kontext zakládající překladatelskou tradici, zamyslela se nad osobou překladatele a jeho kompetencemi nutnými k překladatelské práci a rovněž zmínila některé trvale diskutované aspekty překladu týkající se jeho adekvátnosti a tzv. věrnosti. Jádrem práce je potom výčet a popis klíčových překladatelských postupů z pohledu transferu z francouzštiny do češtiny a jejich ilustrace pomocí konkrétních příkladů řešení. Jde především o různé typy transpozice větných členů a syntaktických jevů, dále potom koncentrace versus diluce, typy modulace, oproštěnost versus obohacování, synonymie a neutralizace neboli bezpříznakový překlad. K ilustraci zmíněných překladatelských postupů autorka, myslíme, vhodně zvolila francouzskou vzpomínkovou knihu bratří de Funès, která se vyznačuje kultivovanou francouzštinou s lehce hovorovým a jemně ironickým nádechem, což mohlo být pro samu překladatelku podnětné, jak co do hledání příkladů k ilustraci zmíněných překladatelských postupů, tak co do hledání a nalezení adekvátních řešení.

Samotná překladatelská řešení uvedených příkladů doznala od první verze DP pozitivních změn, přesto jsou některé příklady diskutabilní, pro ilustraci uveďme např. transpozici větného členu ve vedlejší větu - ne všechny uvedené příklady se musí nutně takto řešit, viz např. str. 32: „Poprvé jsem sledoval otce *vykonávat své povolání*. „Sledoval jsem otce *stále vymýšlet nové výrazy*.“

Druhá část diplomové práce se věnuje možnostem překladu v soudobé výuce cizího jazyka, a to navzdory převládajícím komunikačním metodám. Domníváme se, že to, co autorka nazvala „překlad v projevu učitele“, se spíše týká akvizice nové slovní zásoby a jejího správného pochopení prostřednictvím sdělení přesného ekvivalentu v mateřském jazyce namísto zdlouhavých a nepřesných opisů. Nicméně využití překladu při práci s textem a jako prostředku k testování schopnosti žáků vyjádřit známý obsah v cizím jazyce je popsán přesvědčivě, podobně jako návrh dalších možných aktivit výuky cizího jazyka prostřednictvím překladu.

Přes některé výhrady týkající se řady nedostatečně vysvětlených či doložených tvrzení lze diplomovou práci Tamary Voldřichové doporučit k obhajobě. Při ní by mohla podrobněji doložit domněnku ze str. 57, že „s moderní dobou ... nastal paralelně boom ve snaze o co nejdokonalejší ústní projev“ a jak této dovednosti napomůže zvládnutí techniky překladu.

V Praze dne 7. ledna 2015

Renáta Listíková
vedoucí diplomové práce